

Zajímavosti a užitečné rady

• Druhá část naučné stezky měří 8 km. Začíná na Kopaničně a pokračuje přes Frýdštejn, Voděradý a Ondříkovice Vazoveckým údolím do Dolánek u Turnova. Vzdálenost mezi zastavením Rozhledna Kopanina a hradem Frýdštejn činí 1,5 km a mezi zastavením U Kapličky a Ondříkovcemi 3,5 km. Cesta Vazoveckým údolím do Dolánek má délku 3 km.

• Na konci druhé části naučné stezky v Dolánkách se nachází skanzen lidové architektury Dlaskův statek, který je v péči Muzea Českého ráje v Turnově. Odtud se po nedaleké Zámecké naučné stezce můžeme vydat do Turnova do Kamenářského domu, který je součástí Muzea Českého ráje v Turnově. V domě se nachází expozice věnovaná manželům Scheybalovým a jejich působení v Českém ráji. Trasa od skanzenu do muzea měří necelých 2,5 km.

• Pro návrat z celodenního výletu je možné využít železnici. Ze zastávky Dolánky dojedeme vlakem do Rychnova u Jablonce n. N. a odtud linkou MHD č. 101 zpět do Jablonce nad Nisou.

• Zastavení první části naučné stezky jsou v mapě vyznačena zeleným kroužkem s číslem zastavení (arabské číslice 1 až 15). Zastavení druhé části jsou značena hnědým kroužkem s číslem (římské číslice I až X). Barevně jsou rozlišeny také panely obou částí naučné stezky.

Texty Jan Strnad, Výtvarná spolupráce Milan Jaroš a Milan Bajer
Vydalo Jablonecké kulturní a informační centrum, o. p. s.
Jablonec nad Nisou 2012, aktualizovaný dotisk 2015.

Vydání této informační brožury „Naučná stezka Jany a Josefa V. Scheybalových“ je realizováno v rámci projektu „Cesta kulturní krajinou“, který je spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím Euroregionu NISA.

První část naučné stezky byla realizována z projektu ROP NUTS II Severovýchod, jehož nositelem je sdružení Jizerské hory – turistický region Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko a Tanvaldsko, a za finanční podpory statutárního města Jablonec nad Nisou.
Další informace na www.jablonec.com

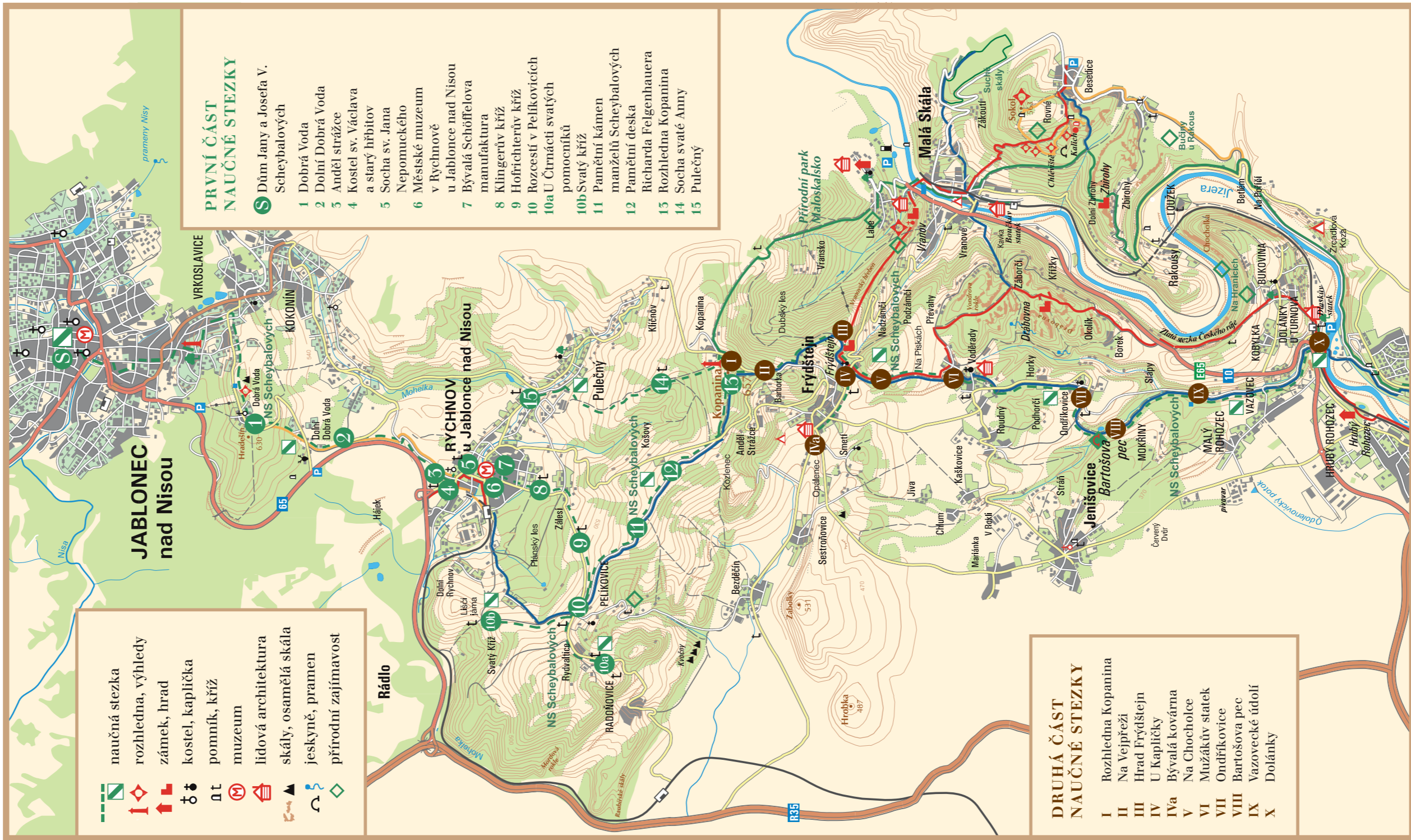
Tento projekt je spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím Euroregionu NISA.

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAZAMY GRANICE

EVROPSKÁ UNIE
„PŘEKRAČUJEME HRANICE“

Naučná stezka Jany a Josefa V. Scheybalových

1 PRVNÍ ČÁST: Jablonec nad Nisou – Kopanina – Pulečň 2 DRUHÁ ČÁST: Kopanina – Frýdštejn – Dolánky

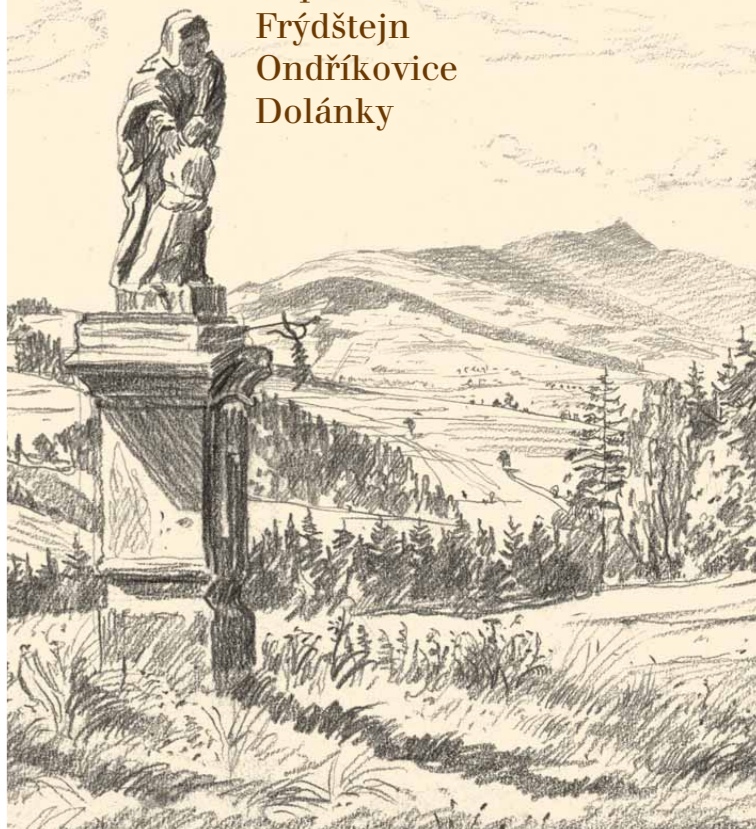

Naučná stezka Jany a Josefa V. Scheybalových

Jablonec nad Nisou
Dobrá Voda
Rychnov u Jablonce n. N.
Kopanina
Pulečň

Kopanina
Frýdštejn
Ondříkovice
Dolánky

Manželé Jana a Josef Václav Scheybalovi

Jen málo tvůrčích osobností bylo tak bytostně spjato s Jabloneckem i okolním krajem severovýchodních Čech jako Josef V. Scheybal a jeho žena Jana Scheybalová. V tomto kraji vyrůstali, důvěrně ho znali a dokázali o něm podat obsáhlé svědectví, které předali budoucím generacím.

Josef Václav Scheybal patřil k významným českým národopisným kreslířům. Společně se svou manželkou se zabýval také památkovou péčí a regionální vlastivědou. Od šedesátých let 20. století si za svůj společný domov zvolili Jablonec nad Nisou. Zde vytvořili převážnou část svého bohatého a pozoruhodného díla. Bývalá jablonecká fara u kostela sv. Anny, v níž žili, se díky nim změnila v jedinečné kulturní centrum, kde docházelo k prolínání vědeckého bádání, umělecké tvorby, sběratelské činnosti a dokumentační práce. Bylo to ojedinělé propojení muzea, archivu, knihovny a uměleckého ateliéru pod jednou střechou. Vše prodchnuto hlubokým vztahem k dědictví minulosti a láskou k památkám, umění, krajině a přírodě.

Josef Václav Scheybal, kreslíř, ilustrátor, národopisec a historik umění, se narodil 31. prosince 1928 v Kristiánově u Frýdlantu. Vystudoval obor národopis a dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1965–1988 působil jako odborný pracovník Severočeského muzea v Liberci. Zemřel po vážné nemoci 28. září 2001 v Jablonci nad Nisou.

Jana Scheybalová, historička a etnografka, se narodila 17. dubna 1940 v Lomnici nad Popelkou. Studovala na Vyšší hospodářské škole v Turnově. V roce 1960 se stala inspektorkou kultury v Jablonci n. N. V roce 1962 se provdala za Josefa V. Scheybala. Na Univerzitě Karlově v Praze vystudovala obor etnografie-folkloristika a česká historie. Poté ji okolnosti přinutily vrátit se k ekonomické profesi. Pracovala v pobočce Československé obchodní banky v Jablonci nad Nisou, v letech 1990–1996 jako ředitelka. Zemřela 13. ledna 2008 v Jablonci n. N.

< Josef V. Scheybal
Socha sv. Anny při staré cestě mezi Kopaninou a Pulečným
1958, kresba tužkou

Manželé Scheybalovi na výletě s redakcí časopisu Jizerská kóta v roce 1996. (foto J. Honzík)

Naučná stezka Jany a Josefa V. Scheybalových

Důležitým zdrojem poznání byly pro manžele Scheybalovy pravidelné výlety, při nichž dokumentovali historické památky a zaznamenávali proměnu krajiny. Vznik naučné stezky by měl obrátit pozornost veřejnosti k některým v minulosti zničeným nebo zanedbaným památkám, mohl by inspirovat k jejich obnově a přispět k vytvoření nových pamětihodností, jako jsou pamětní desky významných osobností.

Obsah naučné stezky, jejímž autorem je Jan Strnad, vychází z odkazu manželů Scheybalových a je založen na hodnotách, které vyznávali. Při sestavování textových a obrazových panelů na jednotlivých zastaveních byly použity reprodukce kreseb J. V. Scheybala a úryvky z vybraných vlastivědných textů Jany Scheybalové.

První část naučné stezky zavádí návštěvníky do zajímavých míst v okolí Jablonce nad Nisou, kam kroky manželů Scheybalových mířily nejčastěji. Je to kraj dosud nezasažený masovou turistikou. Vede na jih od Jablonce – z místní části Dobrá Voda do Rychnova u Jablonce n. N., Pelíkovice, na Kopaninu a do Pulečného. Na trase této části stezky se nachází celkem 17 zastavení. Jsou to místa s významnou pamětihodností, poutavým historickým příběhem nebo přírodní zajímavostí. Součástí naučné stezky je 16 stojanů s textovými a obrazovými panely, které obsahují informace spojené s historií i současností jednotlivých míst.

Druhá část naučné stezky vede z Kopaniny přes Frýdštejn do Dolánek u Turnova. Propojuje oblast Jizerských hor s Českým rájem, dvě světytné oblasti, ke kterým měli manželé Scheybalovi zvláštní vztah. Na rozdíl od první části probíhá pokračování stezky místy, která turisté hojně navštěvují. Je na něm rozmístěno 10 stojanů s textovými a obrazovými panely.

Naučnou stezku zrealizovalo Jablonecké kulturní a informační centrum, její první část ve spolupráci s městem Rychnov u Jablonce nad Nisou, obcí Pulečným a Městskou galerií MÝ v Jablonci nad Nisou. Na přípravě druhé části stezky se podílelo Muzeum Českého ráje v Turnově a obec Frýdštejn.

Panoramatický pohled z Kopaniny do Českého ráje na kresbě Josefa V. Scheybala. (z knihy Josef Václav Scheybal, 2008)

Jana und Josef V. Scheybal-Lehrpfad

Der Lehrpfad von Jana und Josef V. Scheybal basiert auf dem Kulturerbe zweier bedeutender Persönlichkeiten, die eng mit der Region Nordostböhmen verbunden sind. Den Großteil ihres Lebens widmeten sie sich der Volkskunde, der Denkmalspflege, der regionalen Geschichte und dem Sammlertum. Der Lehrpfad führt an Orte, die das Ehepaar Scheybal bei ihren Ausflügen und Entdeckungsreisen gern besuchte.

Jana und Josef V. Scheybal verbrachten einen Großteil ihres Lebens in Jablonec nad Nisou, einer Stadt, die in der Vergangenheit durch die Produktion und den Export von Bijouterie Berühmtheit erlangte. Dort wohnten sie im ehemaligen Pfarrhaus an der St.-Anna-Kirche, das 2012 ihnen zu Ehren denkmalgerecht erneuert wurde. Das Haus birgt heute auch ein touristisches Informationszentrum und die Stadtgalerie. Von dort gelangt man der Strecke des touristischen Stadtrundgangs folgend zur Ausflugsgaststätte Petřín samt Aussichtsturm und im Weiteren entlang der Skipiste nach Dobrá Voda, wo sich die erste Station des Lehrpfades befindet.

Der Lehrpfad führt anschließend nach Rychnov u Jablonce n. N. und über das Dörfchen Pelíkovice zum Aussichtsturm Kopanina, dem höchsten Punkt unserer Wanderung. Hier beginnt der Rückweg in nördlicher Richtung zur Gemeinde Pulečný. Von dort könnte man mit dem Bus nach Jablonec nad Nisou zurückfahren. Der erste Teil der Lehrpfad-Strecke misst circa 12,5 Kilometer. Der zweite Teil des Lehrpfades knüpft an den ersten an. Er beginnt beim Aussichtsturm Kopanina und führt über Frýdštejn (Burgruine), Voděrady und Ondříkovice bis ins Tal „Vazovecké údolí“ und endet in Dolánky bei Turnov. Dieser ca. 8 Kilometer lange Abschnitt zieht sich durch das nördliche Gebiet des Böhmisches Paradieses hin. Von Dolánky kann man mit dem Zug oder mit dem Bus zum Ausgangspunkt unserer Reise nach Jablonec nad Nisou zurückkehren.

The Jana and Josef V. Scheybal Educational Nature Trail

The educational trail of Jana and Josef V. Scheybal is based on the cultural legacy of two prominent personalities connected with northeast Bohemia. They dedicated the most part of their lives to ethnography, cultural preservation, regional history, geography and collecting. The trail will take you to some of the places they enjoyed visiting during their sightseeing trips. Mr and Mrs Scheybal spent the larger part of their lives in Jablonec nad Nisou, a town renowned in the past for the production and export of costume jewellery. There they lived in the former vicarage of St Ann’s Church in the house which was renovated in 2012 to serve as their memorial. The house also includes a tourist information centre and the Town Gallery. From there the town’s parallel hiking circuit will take you to a traveller’s restaurant and observation tower Petřín and then past a ski slope to Dobrá Voda – the first stop of the educational trail. The route then continues to Rychnov u Jablonce n. N. and through the little village of Pelíkovice to Kopanina – an observation tower and the highest point of the trail. Returning to the north, you get to the village of Pulečný, where you can take the bus back to Jablonec nad Nisou. The first section of the trail is 12.5 kilometres long.

The second part of the trail connects to the first one. It starts at Kopanina and continues through Frýdštejn, Voděrady and Ondříkovice to Vazovecké údolí and finishes in Dolánky u Turnova. This trail is 8 kilometres long and runs through the northern area of Český ráj (Bohemian Paradise). From Dolánky you can take the train and bus back to Jablonec nad Nisou, the trail’s starting point.

Ścieżka edukacyjna Jany i Josefa V. Scheybalów

Ścieżka edukacyjna Jany i Josefa V. Scheybalów opiera się na dorobku kulturalnym dwojga wielkich postaci związanych z Czechami Północno-Wschodnimi. Większość życia poświęcili etnografii, konserwacji zabytków, historii regionu, topografii i kolekcjonerstwu. Ścieżka poprowadzi nas w miejsca, które lubili odwiedzać podczas swoich wypraw. Państwo Scheybalowie spędzili większą część swojego życia w Jabloncu nad Nysą, mieście w przeszłości słynnym z produkcji i eksportu biżuterii. Mieszkali tu w budynku byłej plebanii przy kościele św. Anny. Dom ten został w 2012 roku odremontowany i przekształcony w poświęcone im muzeum, umiejscowiono tu także centrum informacji turystycznych i galerię miejską. Jeśli wyruszymy spod ich domu biegnącą wspólnie z naszą miejską trasą spacerową, dotrzemy do restauracji i wieży widokowej Petřín, a następnie, minąwszy nartostradę, do kolonii Dobrá Voda, gdzie znajduje się pierwszy przystanek ścieżki edukacyjnej. Trasa prowadzi dalej do Rychnova koło Jablonca nad Nysą i przez wioskę Pelíkovice do wieży widokowej Kopanina, najwyższego punktu naszej wędrówki. Stąd udajemy się z powrotem na północ do wsi Pulečný, skąd można wrócić do Jablonca autobusem. Pierwsza część trasy ma 12,5 km.

Druga część ścieżki nawiązuje do pierwszej. Zaczyna się na Kopaninie, a następnie prowadzi przez Frýdštejn, Voděrady i Ondříkovice w dolinę Vazovecké údolí. Kończy się w wiosce Dolánky u Turnova, skąd można wrócić do Jablonca pociągiem lub autobusem. Ta trasa ma 8 km i prowadzi przez północną część Czeskiego Raju.

Zajímavosti a užitečné rady

- Výchozím místem první části naučné stezky je Dům Jany a Josefa V. Scheybalových, který se nachází ve středu Jablonce nad Nisou a spolu s přilehlým kostelem sv. Anny tvoří historické jádro města. Až na Dobrou Vodu probíhá stezka souběžně s vnitřním turistickým okruhem.

- Naučná stezka je vyznačena Klubem českých turistů. Jejím symbolem je šikmý zelený pruh v bílém čtverci. Není umístěn po celé délce trasy, ale pouze v úsecích, kdy se odchyluje od běžného pásového značení. Vnitřní turistický okruh v Jablonci nad Nisou je vyznačen úhlopříčně rozděleným modrobílým čtvercem.

- K přiblížení ze středu města k prvnímu zastavení je možné využít městskou hromadnou dopravu. Linkou č. 101 nebo č. 110 dojedeme z centra Jablonce do zastávky „Vrkoslavice – Dělnický dům“, nebo linkou č. 113 do zastávky „Malé Vrkoslavice – hasičská zbrojnice“. Odtud se vydáme pěšky ulicemi města na Dobrou Vodu. Mineme lyžařskou sjezdovku a po sto metrech dorazíme k prvnímu zastavení.

- Pokud si chceme projít jen část naučné stezky, můžeme výlet z Dobré Vody ukončit návštěvou rychnovského Městského muzea a vrátit se linkou MHD č. 101 nebo č. 115 do Jablonce n. N. Tento úsek je dlouhý 4 km. V případě, že se naopak rozhodneme vynechat počáteční část naučné stezky, dojedeme linkou č. 101 z Jablonce do zastávky „Rychnov – náměstí“ a vydáme se na trasu dlouhou 6 km k rozhledně Kopanina přes Pelíkovice. Poslední úsek mezi Kopaninou a Pulečným měří 2,5 km.

- Trasa první části naučné stezky, která měří 12,5 km, končí v Pulečném. Odtud se linkou MHD č. 101 můžeme vrátit do Jablonce n. N. Rozhodneme-li se ukončit pěší výlet na Kopanině, lze k návratu využít linkového autobusu, který zde má svou zastávku. Ta se nachází na trase první části stezky přibližně 300 metrů od zastavení Rozhledna Kopanina.

- První část stezky končí sestupem z Kopaniny do Pulečného. Dříve tudy vedla oblíbená turistická trasa. V úseku nad obcí Pulečným vede stezka polní cestou mezi pastvinami. Částí této cesty prochází dobytek na pastvu. Pokud panuje deštivé počasí, může být cesta rozbahněná. Je proto třeba dbát zvýšené pozornosti. Méně zdatní výletníci by se měli na tento úsek stezky vydávat jen za dobrého počasí. Při průchodu pastvinami narazí turista na označené mobilní ohradníky. Ty lze snadno odsunout a po projití opět vrátit na původní místo.